

ENDRINGER I EIENDOMSSKATTELOVEN – KONSEKVENSER FOR ILANDFØRINGSANLEGG

1. Regjeringen foreslår å **oppeve begrepet verk og bruk**:

- Det som tidligere ble regnet som verk og bruk er foreslått beskattet som **næringseiendom**.
- Hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget er foreslått vesentlig innskrenket.
- Etter dagens regler går grensen mellom den faste eiendommen (anlegget) og *løsøre*. Regjeringen foreslår et nytt grensesnitt, det foreslås at produksjonsinstallasjoner og -utstyr ikke lenger skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget.

2. Regjeringen foreslår at **anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum** ikke skal anses som næringseiendom:

- Deler av ilandføringsanlegg som ikke omfattes av særskatten etter petroleumsskatteloven § 5 vil imidlertid bli ansett som næringseiendom, som omfattes av endringsforslaget.
- Skillet går grovt sagt mellom anlegg for rørledningstransport og «virksomhet ved mottaks- og utskipningsanlegg som ledd i utvinning og rørledningstransport av slik petroleum» på den ene side og virksomhet ... som innebærer en bearbeidelse» på den annen.
- Raffineriet på Mongstad, Tjeldbergodden og deler av Kårstø omfattes av endringene.

3. **Konsekvenser for ilandføringskommunene**:

- Forslaget er første skritt for en avvikling av eiendomsskatten
- Bare for **anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum** vil produksjonsinstallasjoner og -utstyr inngå i eiendomsskattegrunnlaget.
- For anlegg som ikke omfattes av petroleumsskatteloven § 5, vil forslaget innebære en vesentlig reduksjon i skattegrunnlaget. For industrianleggene vil kun er tomt og bygning beskattes. Mange industribedrifter består imidlertid først og fremst av produksjonsinstallasjoner og utstyr, mens bygningene kan være av marginal verdi eller helt fraværende.
- Konsekvensen av redusert eiendomsskattegrunnlag er reduksjoner i kommunenes inntekter, som igjen gir økte skatteinntekter til staten (jf sktl. § 6-15). Forslaget innebærer mao en omfordeling fra kommune til stat. Bedriftenes skattelette er dermed lavere enn reduksjonen i skatteinntektene til kommunen, bedriftene betaler mer skatt til staten.

4. **Grensen for anvendelsen av petroleumsskatteloven § 5 er uklar**

- Etter petroleumsskatteloven § 5 påhviler skatteplikten «skattepliktig som driver» utvinning osv. I rettspraksis har det i en rekke tilfeller oppstått spørsmål om selskap basert utenfor Norge er «skattepliktige».
- Det vil også kunne oppstå spørsmål om hvem som «driver» virksomhet. Det kan være forskjell på hvem som eier og hvem som driver virksomhet på anlegget, og det vil kunne skape praktiske og juridiske problemer ved utskrivning av eiendomsskatt.
- Villkårene i petroleumsskatteloven § 5 skiller seg vesentlig fra villkårene i eiendomsskatten. Eiendomsskatten er en objektskatt, og fastsettes uavhengig av virksomheten på eiendommen, mens petroleumsskatteloven forutsetter at det drives virksomhet.
- Etter gjeldende rett er det skatteplikt for anlegg under bygging. Det er uklart hva som vil bli situasjonen dersom eiendomsskattereglene kobles til reglene om petroleumsskatt.

5. **Kommunenes situasjon blir uforutsigbar**

- Etter petroleumsskatteloven § 1 tredje ledd har departementet kompetanse til å treffe vedtak om avgrensning av skatteplikten. Departementet vil følgelig kunne bestemme at et anlegg skal fritas for petroleumsskatning, noe som vil ha direkte virkning for eiendomsskatten.

- Vertskommunen vil ikke ha partsstatus, og vil kunne påvirke innholdet i et slikt vedtak.
- Kommunene vil ikke kunne forutse i hvilke tilfeller skatteplikten blir avgrenset, og vil ha uforutsigbare inntekter fra eiendomsskatt.

6. Grensesnittet er uklart i tilfeller hvor deler av anlegget skal beskattes etter et verdsettelsesprinsipp, og andre deler av anlegget etter et annet verdsettelsesprinsipp

- Det er uklart hvordan grensene skal trekkes dersom et anlegg delvis er undergitt petroleumsbeskatning. Det er ikke regulert i lovutkastet hvordan deler av anlegget som betjener både den delen av anlegget som er undergitt petroleumsbeskatning og den delen som faller utenfor skal beskattes. Dette vil for eksempel kunne gjelde kontorbygg, velferdsbygg og parkeringsanlegg.

7. Uklarhet som følge av at deler av anlegget skal verdsettes etter andre prinsipper

- I forslaget til ny § 4 er kategorien «verk og bruk» fjernet. Med unntak for vannkraftverk, vindkraftverk og anlegg som omfattes av særreglene i petroleumsloven vil anlegg som tidligere var verk og bruk anses som næringseiendom.
- For (deler av) landanleggene som ikke er omfattet av særreglene for petroleumsloven skal «Produksjonsutstyr og -installasjoner [skal] ikke reknast med i eiendomsskattegrunnlaget for næringseiendom.» Dette tilsier at utstyr knyttet til produksjon faller utenfor eiendomsskattegrunnlaget. Andre faste installasjoner er ikke omtalt i utkastet.
- Etter gjeldende rett (esktl. § 8 A-2) inngår normalt alle anleggsdeler som inngår i det integrerte anlegget, typisk rør, elektrisk anlegg, ventilasjon og vegg- og nagelfaste innretninger.
- I omtalen av esktl. § 8 A-2 (Prop. 1 LS (2017-2018) side 115), er grensen for hva som inngår i eiendomsskattegrunnlaget trukket snevrere enn gjeldende rett. Det uttales blant annet i forbindelse med datasentre, at anlegg for nødstrøm, kjøling og stabil luftfuktighet faller utenfor. Dette vil gi svært vanskelige grensedragninger for hva som inngår og ikke inngår i eiendomsskattegrunnlaget. Videre uttales det at anlegg som er en normal del av et bygg – elektrisk anlegg, ventilasjonsanlegg, røropplegg for vann og kloakk – skal inngå, men der hvor disse anleggene er tilpasset en spesiell virksomhet, som datasenter, så vil de falle utenfor. Det vil gi vanskelige grensespørsmål. For ilandføringsanleggene vil disse grensespørsmålene kompliseres ytterligere ved at deler av anlegget verdsettes etter et annet verdsettelsesprinsipp.

8. Endret ordlyd for anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum

- Ordlyden i verdsettelsesbestemmelsen for «anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» foreslås endret, jf forslag til ny eiendomsskattelov § 8 A-2 annet ledd:

Verdet av vindkraftverk og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum skal setjast til teknisk verdi, eller avkastningsverdi når det gir best uttrykk for verdet.

- Etter dagens regler skal ilandføringsanleggene verdsettes etter substansverdi, og taksten skal stå i 10 år. Regjeringen uttaler i Prop 1 LS s 116 at det ikke tas sikte på realitetsendring. Ordlyden i § 8 A-2 annet ledd åpner imidlertid for ny diskusjon om det kan skje omtakseringer ved skiftende olje og gasspriser (opp og ned).

9. Nettverk for Petroleumskommunane (NPK) krever at det nedsettes et lovutvalg

- Det bør nedsettes et lovutvalg for å utrede mer detaljerte verdsettelsesregler for verk og bruk.

III: SÆRLIGE TEMAER

1. DATASENTRER

- **Forslaget er dels begrunnet i behov for skattelette for datasentre**
- Utenlandske aktører som Google, Facebook og andre er kjent for ikke å betale inntektsskatt (overskuddene flyttes til lavskattelend). En stedbunden skatt er særlig viktig for denne bransjen
- Serverer som tas inn og ut av datasentrene er etter gjeldende rett løssøre, og skal ikke inngå i taksten
- **Dermed faller denne begrunnelse for endringsforslaget bort**

2. INDUSTRI - FRITAKET FOR PRODUKSJONSUTSTYR OG INSTALLASJONER

- Lovforslaget innfører et nytt begrep i eiendomsskattesammenheng, «produksjonsutstyr og -installasjoner».
- Reiser en rekke tolkningsspørsmål, som ikke er avklart i proposisjonen:
 - Hvor trekkes grensene for «produksjonsutstyr og -installasjoner»
 - Hva er forholdet mellom denne begrensningen og verdsettelse av alt som er «en del av eiendommen»
 - Hvordan avgjør man hva som er installasjoner tilpasset produksjon?
 - Kan deler av et anlegg – typisk ventilasjon eller el-anlegg – inngå?
 - Kan man ta med verdien for et «normalt anlegg» - dersom anlegget ikke skal inngå?
 - Gjelder grensene for all næringseiendom eller bare tidligere verk og bruk?

3. ILANDFØRINGSANLEGGENE – PETROLEUMSSKATTELOVEN § 5

4. KRAFTLINJER:

- Samlet provenytnyt på 560 mill. Kommunene står helt uten kompensasjon. Vil hindre fornybarsatsing med kabling til kontinentet og elektrifisering av sokkelen.

5. VANNKRAFTANLEGGENE

- **Kapitaliseringsrenten:** Forslaget fra regjeringen om ikke å gjeninnføre tidligere forskrift, Forskrift til skatteoven, FOR-1999-11-19-1158 (normrente med 3 prosent risikopåslag, = 2,1%) innebærer nær 200 mill kr i skattebortfall for kommunene. (Reduksjon i markedsverdi siste to år 81 mrd kr)
- Dagens kapitaliseringsrente er satt uten faglig grunnlag til 4,5 %.
- Departementets engasjerte sakkyndige konkluderer ulikt, men prof. Øyvind Norli konkluderer med 4 %. En reduksjon til 4 % vil redusere skattebortfallet noe.
- **Produksjonsrelaterte nett:** Uklar skjønnsmessig regel som vil skape tvister. Ulike konsekvenser for stor vannkraft (redusert verdi), småkraftverk (økt verdi), og vindkraft (ingen effekt)

6. OVERGANGSREGLENE

- **Forutsetter taksering av alle verk og bruk i 2018 og 2019**
- Skillet produksjonsutstyr og -installasjoner er nytt, og inngår ikke i gamle takster.
- Takstmiljøet har neppe kapasitet til å takserer alle verk og bruk/næringseiendommer i Norge i løpet av ett år
- Taksering vil påføre kommunene store kostnader, ved to takseringer må anslaget doubles
- Overgangsreglene reiser en rekke uklarheter og spørsmål
 - a. Kan kommunen foreta omtaksering i 2018, selv om det er gått mindre enn 10 år?
 - b. Kan man bare omtaksere verk og bruk, uten hinder av reglene om likebehandling?
 - c. Må også alle næringseiendommer omtaksers?
 - d. Hva skjer hvis skattegrunnlaget er omtvistet?
 - e. Hva skjer ved kommunesammenslåinger?

7. UTREDNINGSIKSTRUKSEN [eget vedlegg]

I: PROVENYVIRKNINGENE AV FORSLAGENE OM

1. ENDRINGER I EIENDOMSSKATT PÅ VERK OG BRUK (SB 2018: -800 mill kr)
2. UENDRET KAPITALISERINGSRENTE (SFS: -197 mill kr)
3. ØKT GRUNNRENTESKATTESATS (SB 2018 uten opplysninger om konsekvensene for kommunene)
4. ENDRING AV REGLENE FOR PRODUKSJONSRELATERTE NETT (SB 2018: 50 mill kr)

De store industrianleggene er helt eller delvis eid av staten/utenlandske selskaper

- Statoil, Statkraft, Statkrafts deleide selskaper, Statnett, Gassco, Hydro
- Eramet, Boliden Tizir, Alcoa mfl.

Forslagene gir reduserte eiendomsskatteinntekter til kommunene, (Regjeringen/SFS anslag -1,05 mill kr er trolig for lavt). Forslaget gir et

- vesentlig svekket skattegrunnlag for store industrianlegg (kommunenes foreløpige anslag -281 mill kr)
- et vesentlig svekket skattegrunnlag for deler av ilandføringsanleggene (kommunenes -164 mill kr)
- skattefrihet for kraftlinjer (220 mill kr fra Statnett, + andre netteiere 340 mill kr = -560 mill kr)
- teleanlegg og andre infrastrukturanlegg (ikke røranlegg)
- skattefrihet for produksjonsrelaterte nett eid av stor vannkraft (FINs anslag -50 mill kr). Reduksjon for store kraftverk. Økning for småkraftanleggene!
- økning i grunnrenteskattesatsen (-50-100 mill kr)
- skattetap for ikke å justere kapitaliseringsrenten på ytterligere -197 mill kr i 2018 (SFS tall)

Forslaget om endringer i verk og bruk vil føre til økte inntekter til staten, anslått av FIN til 100 mill kroner

- Reduserte eiendomsskatt vil gi økt statlig inntektsskatt, jf sktl. § 6-15
- Redusert eiendomsskatt vil gi økt utbytte til de statlige eierne (egen dokumentasjon)
- Redusert eiendomsskatt vil gi økt grunnrenteskatt, jf. sktl. § 18-3 (3) bokstav a nr. 2

Skatteletten for bedriftene er mao lavere enn skattetapene til kommunene

Hva bruker kommunene sine inntekter til?

- Tjenestilbud til befolkningen, herunder ansatte i bedriftene. Skole og helse
- Infrastrukturtiltak for innbyggerne og lokalt næringsliv

En samlet kommunesektor går imot omfordelingen forslagene medfører.

II: KOMMUNENE KREVER AT DET NEDSETTES ET LOVUTVALG

- Forslaget fremstår som første skritt på veien for å fjerne eiendomsskatten. Kommunene krever å få beholde eiendomsskatt på verk og bruk
- Ordninger av **prinsipiell rettslig og vesentlig økonomisk betydning** for kommunesektoren må utredes i et **lovutvalg**, slik man vanligvis gjør i lovsaker.
- Det lokale selvstyret er grunnlovfestet i GrL § 49. Et kjernepunkt i dette er at en andel av inntektene skal komme fra lokale skatteordninger. Både ordningene og innretningen på disse er noe kommunene har krav på å få mene noe om.
- Mandat: Kommunene har i lang tid etterlyst mer detaljerte verdsettelsesregler for verk og bruk, mulighet for bunnfradrag, samt innfasingsregler for gründerbedrifter.

Alle verk og bruk

	Austerheim	Hammerfest	Lindås	Nordkapp	Aure*	Tysvær	Øygarden	Aukra	Samlet
Dagens grunnlag	1 618 610 000	28 783 407 000	23 716 830 580	191 641 000	5 374 213 300	27 000 571 428	22 136 751 583	33 944 170 000	142 766 194 891
Dagens skatt	11 330 270	201 483 849	166 017 814	1 341 487	37 619 493	189 004 000	154 957 261	237 609 190	999 363 364
Antatt bortfall i grunnlag	732 168 600	506 032 000	21 154 175 100	138 233 000	1 182 663 800	11 469 171 428	3 346 608 450	372 982 000	38 902 034 378
Antatt bortfall i skatt	5 125 180	3 542 224	148 079 226	967 631	8 278 647	80 284 200	23 426 259	2 610 874	272 314 241
Antatt bortfall i %	45 %	2 %	89 %	72 %	22 %	42 %	15 %	1 %	27 %
Antatt gjenværende grunnlag	874 441 400	28 277 375 000	2 090 755 480	40 000 000	267 572 200	15 531 400 000	18 790 143 133	33 571 188 000	99 442 875 213
Antatt gjenstående skatt	6 121 090	197 941 625	14 635 288	280 000	1 873 005	80 284 200	131 531 002	234 998 316	667 664 526
Antatt gjenværende %	54 %	98 %	9 %	21 %	5 %	58 %	85 %	99 %	70 %
Antatt usikkert grunnlag	12 000 000	-	471 900 000	13 408 000	3 924 247 300	-	-	-	4 421 555 300
Antatt usikker skatt	84 000	-	3 303 300	93 856	27 469 731	-	-	-	30 950 887
Antatt usikkert i %	0,74 %	0,00 %	1,99 %	7,00 %	73,02 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	3,10 %

Til NPKs styremøte
Sammenfattet av Lund Co 20. oktober 2017

Petroleumsanlegg

	Austerheim	Hammerfest	Lindås	Nordkapp	Aure*	Tysvær	Øygarden	Aukra	Samlet
Dagens grunnlag	1 363 760 000	27 846 900 000	21 901 640 500		3 944 497 300	25 081 000 000	18 702 945 283	31 104 728 000	129 945 471 083
Dagens skatt	9 546 320	194 928 300	153 311 484		27 611 481	175 567 000	130 920 617	217 733 096	909 618 298
Antatt bortfall i grunnlag	510 350 000	-	20 178 240 500		-	9 749 600 000	-	-	30 438 190 500
Antatt bortfall i skatt	3 572 450	-	141 247 684	-	-	68 247 200	-	-	213 067 334
Antatt bortfall i %	37 %	0 %	92 %		0 %	39 %	0 %	0 %	23 %
Antatt gjenværende grunnlag	841 410 000	27 846 900 000	1 251 500 000		-	15 331 400 000	18 702 945 283	31 104 728 000	95 078 883 283
Antatt gjenværende skatt	5 889 870	194 928 300	8 760 500		-	107 319 800	130 920 617	217 733 096	665 552 183
Antatt gjenværende %	62 %	100 %	6 %		0 %	61 %	100 %	100 %	73 %
Antatt usikkert grunnlag	12 000 000	-	471 900 000		3 944 497 300	-	-	-	4 420 397 300
Antatt usikker skatt	84 000	-	3 303 300		27 611 481	-	-	-	30 998 781
Antatt usikkert i %	1 %	0 %	2 %		100 %	0 %	0 %	0 %	3 %

Til NPKs styremøte
Sammenfattet av Lund Co 20. oktober 2017

